İŞ BÖLÜMÜ HAKKINDA…

> İş bölümünün bir sonucu olarak, tüm farklı sanat dallarındaki üretimlerin büyük ölçüde artması, iyi yönetilen bir toplumda, halkın en alt kademelerine kadar uzanan evrensel bir refaha yol açar.

Milletlerin Zenginliği, Kitap I, Bölüm I, s. 22, paragraf 10.

> Her ihtiyatlı aile reisinin ilkesi şudur: Evde yapmanın maliyeti satın almaktan daha fazla olacak bir şeyi asla yapmaya kalkışmamak... Herhangi bir özel ailenin davranışında ihtiyatlılık olan şey, büyük bir krallığın davranışında asla aptallık olamaz.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm II, s. 456-7, paragraflar 11-12.

…VE TİCARET UZMANLAŞMASI

> Cam fanuslar, sıcak yataklar ve sıcak duvarlar yardımıyla İskoçya'da çok iyi üzümler yetiştirilebilir ve bunlardan, en az aynı kalitede şarabın yabancı ülkelerden getirilmesinin maliyetinin yaklaşık otuz katına mal olan çok iyi şarap da yapılabilir. Sadece İskoçya'da claret ve burgundy üretimini teşvik etmek için tüm yabancı şarapların ithalatını yasaklamak makul bir yasa olur muydu?

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm II, s. 458, paragraf 15.

YARIŞMA ÜZERİNE…

> Genel olarak, herhangi bir ticaret dalı veya iş bölümü kamu yararına ise, rekabet ne kadar serbest ve yaygın olursa, bu yarar her zaman daha da artacaktır.

Milletlerin Zenginliği, Kitap II, Bölüm II, s. 329, paragraf 106.

> Üretimin tek amacı ve gayesi tüketimdir; üreticinin çıkarları ise ancak tüketicinin çıkarlarını korumak için gerekli olduğu ölçüde gözetilmelidir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm VIII, cilt ii, s. 660, paragraf 49.

…VE TİCARETİN ÇARPITILMASI

> Aynı meslekten insanlar, eğlence ve neşe için bile nadiren bir araya gelirler; konuşmalar genellikle halka karşı bir komplo kurmakla veya fiyatları yükseltmek için bir plan yapmakla sonuçlanır... Ancak yasa, aynı meslekten insanların zaman zaman bir araya gelmesini engelleyemese de, bu tür toplantıları kolaylaştırmak, hele ki gerekli kılmak için hiçbir şey yapmamalıdır.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm VIII, s. 145, paragraf c27.

> Belirli bir kasabada aynı mesleği yapan herkesin adlarını ve ikamet yerlerini kamuya açık bir sicile kaydetmesini zorunlu kılan bir düzenleme, bu tür toplantıları kolaylaştırır… Aynı mesleği yapanların yoksullarına, hastalarına, dullarına ve yetimlerine bakmak için kendilerini vergilendirmelerini sağlayan bir düzenleme… bu tür toplantıları gerekli kılar. Bir tüzel kişilik, bunları yalnızca gerekli kılmakla kalmaz, aynı zamanda çoğunluğun kararını bütünü için bağlayıcı hale getirir. Serbest ticarette, etkili bir birleşme ancak her bir tüccarın oy birliğiyle kurulabilir ve her bir tüccar aynı fikirde olduğu sürece uzun süre devam edemez. Bir tüzel kişiliğin çoğunluğu, uygun cezalarla birlikte, rekabeti herhangi bir gönüllü birleşmeden daha etkili ve daha kalıcı bir şekilde sınırlayacak bir tüzük çıkarabilir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm VIII, s. 145, paragraflar c29-30.

> Pazarı genişletmek ve rekabeti daraltmak her zaman tüccarların çıkarınadır… Bu kesimden gelen herhangi bir yeni yasa veya ticaret düzenlemesi önerisi her zaman büyük bir dikkatle dinlenmeli ve uzun ve dikkatli bir şekilde incelenmeden, sadece en titiz değil, en şüpheci dikkatle de değerlendirilmeden asla kabul edilmemelidir. Bu, çıkarları hiçbir zaman kamuoyunun çıkarlarıyla tam olarak aynı olmayan, genellikle kamuoyunu aldatmak ve hatta ezmekle ilgilenen ve buna bağlı olarak birçok kez hem aldatmış hem de ezmiş olan bir kesimden gelmektedir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap I, Bölüm XI, Bölümün Sonucu, s.267, paragraf 10.

HÜKÜMET HAKKINDA…

> Kralların ve bakanların, özel kişilerin ekonomisini gözetme ve harcamalarını sınırlama iddiasında bulunmaları en büyük küstahlık ve hadsizliktir... Kendileri her zaman ve istisnasız olarak toplumun en büyük müsrifleridir. Kendi harcamalarına iyi baksınlar, o zaman özel kişilerin harcamalarını da güvenle emanet edebilirler. Kendi savurganlıkları devleti mahvetmiyorsa, tebaalarının savurganlığı asla mahvetmeyecektir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap II, Bölüm III, s. 346, paragraf 36.

> Özel kişilere sermayelerini nasıl kullanmaları gerektiği konusunda yol göstermeye kalkışacak bir devlet adamı, yalnızca gereksiz bir sorumluluk üstlenmekle kalmaz, aynı zamanda tek bir kişiye, hatta hiçbir konsey veya senatoya emanet edilemeyecek bir yetkiyi de üstlenmiş olur; bu yetki, kendisini bu yetkiyi kullanmaya layık görecek kadar aptal ve küstah bir adamın elinde en tehlikeli hale gelir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm II, s. 456, paragraf 10.

…VERGİLENDİRME…

> Bir hükümetin diğerinden öğrendiği en çabuk sanat, halkın cebinden para çekme sanatıdır.

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Kısım II, I ve II. Maddelerin Ekleri, s. 861, paragraf 12.

> Her devletin vatandaşları, kendi yetenekleriyle orantılı olarak, mümkün olduğunca hükümetin desteklenmesine katkıda bulunmalıdır...

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Kısım II, cilt ii, s. 825, paragraf 3.

> Her bireyin ödemekle yükümlü olduğu vergi kesin olmalı, keyfi olmamalıdır. Ödeme zamanı, ödeme şekli, ödenecek miktar, vergi mükellefi ve diğer herkes için açık ve net olmalıdır...

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Kısım II, s. 825, paragraf 4.

> Her vergi, vergi mükellefi için ödemenin en uygun olacağı zamanda veya şekilde tahsil edilmelidir...

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Kısım II, s. 826, paragraf 5.

> Her vergi, devletin kamu hazinesine getirdiği miktarın ötesinde, halkın cebinden mümkün olduğunca az para alacak ve cebinden mümkün olduğunca az para çıkaracak şekilde düzenlenmelidir...

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Kısım II, s. 826, paragraf 6.

> Hisse senedi sahibi, zorunlu olarak dünya vatandaşıdır ve belirli bir ülkeye bağlı olmak zorunda değildir. Sıkıcı bir soruşturmaya maruz kaldığı veya ağır bir vergiye tabi tutulduğu bir ülkeyi terk edip, işini sürdürebileceği veya servetinin tadını daha rahat çıkarabileceği başka bir ülkeye hisselerini taşımaya meyilli olacaktır.

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm II, Madde II, s. 848-9, paragraf f. 8

…VE SÜBANSİYONLAR

> Beyaz ringa balığı avcılığındaki teşvik, tonaj teşvikidir ve geminin yüküne orantılıdır, avcılıktaki gayretine veya başarısına değil; ve korkarım ki, gemilerin sadece balık yakalamak için değil, teşvik için donatılması çok yaygın olmuştur.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm V, s. 520, paragraf 32.

İTHALAT KONTROLLERİ HAKKINDA

> Zengin bir adamın, çevresindeki çalışkan insanlara fakir bir adamdan daha iyi bir müşteri olması muhtemel olduğu gibi, zengin bir ulus da aynı şekilde daha iyidir. [Ticaret kısıtlamaları,] tüm komşularımızın yoksullaşmasını hedefleyerek, bu ticareti önemsiz ve aşağılık hale getirme eğilimindedir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm III, Kısım II, s.495, paragraf c11.

TEŞVİKLER HAKKINDA…

> Kamu hizmetleri, ancak yerine getirilmelerinin bir sonucu olarak ödüllendirildiklerinde ve bu ödülün, hizmetlerin yerine getirilmesinde gösterilen özenle orantılı olduğunda en iyi şekilde yerine getirilir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm 1, Kısım II, s. 719, paragraf b20.

…VE SAPKIN TEŞVİKLER

> Her insanın olabildiğince rahat yaşaması kendi çıkarınadır; ve eğer kazancı, çok zahmetli bir görevi yerine getirip getirmemesinden bağımsız olarak aynı olacaksa, bu görevi ya tamamen ihmal etmesi ya da özensiz ve dikkatsiz bir şekilde yerine getirmesi kesinlikle kendi çıkarınadır…

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm I, Kısım III, Madde II, s. 760, paragraf f7.

ADALET ÜZERİNE…

> Eğer [adalet] ortadan kalkarsa, insan toplumunun o büyük, o muazzam dokusu, ki bu dokuyu ayakta tutmak ve desteklemek, tabiri caizse, doğanın kendine özgü ve sevgili bir özenini gerektiriyor, bir anda atomlarına ayrılacaktır.

Ahlaki Duygular Teorisi, II. Kısım, III. Bölüm, s. 86, paragraf 4.

> Bir devleti en düşük barbarlık seviyesinden en yüksek refah düzeyine taşımak için barış, düşük vergi oranları ve makul bir adalet sistemi dışında pek az şey gereklidir; geri kalan her şey doğal sürecin bir sonucu olarak ortaya çıkar.

1755'te verilen bir konferanstan alıntı, Dugald Stewart'ın "Adam Smith LLD'nin Hayatı ve Yazıları Hakkında Hesap" adlı eserinin IV. Bölümünün 25. sayfasında yer almaktadır.

…ve insan empatisi

> İnsan ne kadar bencil olursa olsun, doğasında başkalarının mutluluğuyla ilgilenmesini ve bu mutluluğu görmenin verdiği zevk dışında hiçbir şey elde etmese bile, onların mutluluğunu kendisi için gerekli kılan bazı ilkeler olduğu açıktır.

Ahlaki Duygular Teorisi, Bölüm I, Kısım I, Bölüm I, s. 9, paragraf 1.

Gelişme yolunda…

> Her bireyin kendi durumunu iyileştirme yönündeki doğal çabası o kadar güçlüdür ki, tek başına ve hiçbir yardıma ihtiyaç duymadan, toplumu zenginliğe ve refaha ulaştırmakla kalmaz, aynı zamanda insan yasalarının saçmalığının bu

çabaların işleyişini sıklıkla engellediği yüzlerce küstah engeli de aşabilir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm V, Mısır Ticareti Üzerine Bir Sapma, s. 540, paragraf b 43.

…GÖRÜNMEZ EL…

> [Zenginler] fakirlerden çok az daha fazla tüketirler ve doğal bencilliklerine ve açgözlülüklerine rağmen… tüm iyileştirmelerinin ürünlerini fakirlerle paylaşırlar. Görünmez bir el tarafından, yeryüzü tüm sakinleri arasında eşit paylara bölünmüş olsaydı yapılacak olanla neredeyse aynı şekilde yaşamın gerekliliklerini dağıtmaya yönlendirilirler ve böylece, niyet etmeden, bilmeden, toplumun çıkarlarını ilerletirler ve türlerin çoğalmasına olanak sağlarlar.

Ahlaki Duygular Teorisi, Bölüm IV, Kısım I, s. 184-185, paragraf 10.

> Her birey... ne kamu yararını gözetmeyi amaçlar ne de ne kadar gözettiğini bilir... yalnızca kendi güvenliğini amaçlar; ve bu endüstriyi, ürettiği ürünün en büyük değere sahip olacağı şekilde yönlendirerek, yalnızca kendi kazancını hedefler ve bu durumda, diğer birçok durumda olduğu gibi, görünmez bir el tarafından, niyetinin bir parçası olmayan bir amacı gerçekleştirmeye yönlendirilir.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm II, s. 456, paragraf 9.

> Kasabın, bira üreticisinin veya fırıncının iyilikseverliğinden değil, kendi çıkarlarını gözetmelerinden akşam yemeğimizi bekleriz. Onların insanlığına değil, öz sevgilerine hitap ederiz ve onlarla asla ihtiyaçlarımızdan değil, onların avantajlarından bahsederiz.

Milletlerin Zenginliği, Kitap I, Bölüm II, s. 26-27, paragraf 12.

…VE PLANLAMA

> Sistem adamı… kendi kendini çok bilge sanır; ve çoğu zaman kendi ideal yönetim planının varsayılan güzelliğine o kadar kapılır ki, bu planın herhangi bir bölümünden en ufak bir sapmaya bile tahammül edemez… Büyük bir toplumun farklı üyelerini, bir elin satranç tahtasındaki farklı taşları düzenlemesi kadar kolay bir şekilde düzenleyebileceğini hayal eder. İnsan toplumunun büyük satranç tahtasında, her bir taşın, yasama organının ona empoze etmeyi seçebileceği prensipten tamamen farklı, kendine özgü bir hareket prensibine sahip olduğunu dikkate almaz.

Ahlaki Duygular Teorisi, Kısım VI, Bölüm II, Bölüm II, s. 233-4, paragraf 17.

ÜNİVERSİTELER HAKKINDA

> Oxford Üniversitesi'nde, kamu profesörlerinin büyük çoğunluğu, uzun yıllardır, öğretme iddiasından bile tamamen vazgeçmiş durumda.

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm I, Kısım III, Madde II, s. 761, paragraf 8.

> Üniversite ve yüksekokulların disiplini genel olarak öğrencilerin yararı için değil, daha ziyade öğretmenlerin çıkarları, daha doğru bir ifadeyle, onların rahatlığı için tasarlanmıştır.

Milletlerin Zenginliği, Kitap V, Bölüm I, Kısım III, Madde II, s. 764, paragraf 15.

SERVETİN DAĞILIMI ÜZERİNE…

> Çoğunluğun durumunu iyileştiren şey, asla bütüne bir sakınca olarak görülemez. Üyelerinin çok büyük çoğunluğunun yoksul ve sefil olduğu hiçbir toplum, elbette ki müreffeh ve mutlu olamaz.

Milletlerin Zenginliği, Kitap I, Bölüm VIII, s. 96, paragraf 36.

…VE ÖZGÜRLÜĞÜN FAYDALARI

> [Ticaret kısıtlamaları olmaksızın] doğal özgürlüğün açık ve basit sistemi kendiliğinden kurulur. Her insan... kendi çıkarını kendi yolunda takip etmekte tamamen özgür bırakılır... Hükümdar, hiçbir insan bilgeliğinin veya bilgisinin asla yeterli olamayacağı bir görevden tamamen kurtulur; özel kişilerin çalışmalarını denetleme ve bunları toplumun çıkarlarına en uygun işlere yönlendirme görevinden.

Milletlerin Zenginliği, Kitap IV, Bölüm IX, s. 687, paragraf 51.

Adam Smith'ten daha geniş bir alıntı seçkisi için bkz. Haggarty J. (1976) The Wisdom of Adam Smith, Liberty Fund, Indianapolis, IN, USA.